

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 10 mars 2022

Mål nr

Ö 5888-20

PARTER

Klagande

Svenska Europainkasso AB, 556655-9380

Box 1187

432 16 Varberg

Ombud: Advokat Monika Vulin

Advokatfirman dNovo Göteborg AB

Box 2115

403 12 Göteborg

Motpart

SVEN Erling Hedenhult, 19551223-8956

c/o Ewy Sandström

Dalgången 21

147 63 Uttran

Förvaltare: Ewy Sandström

Samma adress

Ombud: Advokat Fredrik Forseryd
Advokatbyrån Kaiding Kommanditbolag
Box 112
971 04 Luleå

SAKEN

Hinder mot verkställighet

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Övre Norrlands beslut 2020-10-20 i mål ÖÄ 368-20

Hovrättens beslut

se Bilaga

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

Svenska Europainkasso AB ska ersätta Sven Hedenhult för hans rättegångskostnad i Högsta domstolen med 11 044 kr samt ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta avgörande.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Svenska Europainkasso AB har yrkat att Högsta domstolen ska dels fastställa Kronofogdemyndighetens beslut att avslå Sven Hedenhults invändning mot verkställighet, dels befria bolaget från skyldigheten att ersätta Sven Hedenhults rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten samt förplikta honom att ersätta bolagets rättegångskostnader där.

Sven Hedenhult har motsatt sig ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Bakgrund

1. Sven Hedenhult har sedan den 22 december 2005 en förvaltare med uppdrag att sörja för hans person, bevaka hans rätt och förvalta hans egendom.
2. Enligt ett utslag i mål om betalningsföreläggande den 5 oktober 2004 förpliktades Sven Hedenhult att betala sammanlagt cirka 70 000 kr till ett telekomföretag. Fordran avsåg betalsamtal. Utslaget överlämnades till Kronofogdemyndigheten för verkställighet. Sedan vissa inbetalningar gjorts återredovisade myndigheten ärendet den 19 oktober 2006.
3. Europainkasso, som har tagit över fordran, skickade efter återredovisningen minst två kravbrev per år till Sven Hedenhult. Fram till och med den 16 november 2009 skickades breven till Sven Hedenhults folkbokföringsadress. Från och med den 18 december 2009 skickades kravbrev – med undantag för tre brev under 2013 – också till förvaltarens adress.
4. Europainkasso ansökte 2019 om verkställighet av utslaget. Sven Hedenhult invände genom sin förvaltare mot verkställigheten. Kronofogdemyndigheten avslog invändningen.
5. Sven Hedenhult överklagade Kronofogdemyndighetens beslut och gjorde gällande att fordringen var preskriberad och att det därför fanns hinder mot verkställighet. Tingsrätten ansåg att de kravbrev som skickats till Sven Hedenhults folkbokföringsadress inte innebar att preskriptionsavbrott skett och att fordran var preskriberad.
6. Hovrätten har funnit att Sven Hedenhult inte varit behörig att ta emot preskriptionsavbrytande meddelanden eftersom han haft ett fullständigt förvaltarskap. Fordran var därför preskriberad.

Prejudikatfrågan

7. Prejudikatfrågan är om en person som har förvaltare är behörig att med preskriptionsavbrytande verkan ta emot kravbrev avseende en skuld som omfattas av förvaltarens uppdrag.

Preskriptionsavbrott

8. En konsumentfordran preskriberas tre år efter tillkomsten, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan (se 2 § preskriptionslagen, 1981:130). Preskription avbryts bland annat genom att gäldenären får ett skriftligt krav eller en skriftlig erinran om fordringen från borgenären (se 5 § 2). Om preskription har avbrutits på det sättet löper en ny preskriptionstid från dagen för avbrottet (se 6 §).

9. För att preskriptionsavbrott ska anses ha skett måste kravet eller erinran ha kommit gäldenären till handa. Borgenären står risken för att ett brev med ett krav eller en erinran inte når adressaten. (Se ”De 25 kravbreven” NJA 2012 s. 172 med där gjorda hänvisningar.)

Behörig mottagare av krav eller erinran vid förvaltarskap

10. Förvaltarskap får anordnas för den som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande är ur stånd att vårda sig eller sin egendom (se 11 kap. 4 och 7 §§ föräldrabalken). En förvaltare har inom ramen för sitt uppdrag ensam rådighet över den enskildes egendom och företräder denne i alla angelägenheter som omfattas av uppdraget (se 11 kap. 9 §). Förvaltarens rådighet är utan konkurrens från den enskilde; på det sättet tillgodoses förvaltarskapets skyddsfunktion (jfr prop. 1987/88:124 s. 133 och 171 f.).

11. I den juridiska litteraturen har det beträffande omyndiga – såväl underåriga som omyndigförklarade enligt dåvarande regler – angetts att förmyndaren är behörig mottagare av uppsägningar, krav och andra sådana ensidiga rättshandlingar. Det förhållandet att den som är omyndig inte själv råder över sin egendom eller kan åta sig förbindelser har vidare ansetts innebära att den omyndige inte är behörig att vara adressat för sådana ensidiga viljeförklaringar. (Jfr Hjalmar Karlgren, Studier i allmän avtalsrätt, 1935, s. 133 f. Jfr också Gösta Walin m.fl., Föräldrabalken, 9 juli 2021, JUNO, Norstedts juridik, kommentaren till 9 kap. 3 och 6 §§.) Samma synsätt gör sig gällande för den som har förvaltare enligt föräldrabalken, såvitt gäller angelägenheter som omfattas av förvaltarskapet.

12. Det nu sagda leder till slutsatsen att en gäldenär som har förvaltare inte är behörig att personligen ta emot ett krav eller en erinran enligt 5 § 2 preskriptionslagen avseende en skuld som omfattas av förvaltarens uppdrag. Ett krav eller en erinran måste, för att få preskriptionsavbrytande verkan, komma förvaltaren till handa.

Bedömningen i detta fall

13. I ett utökningsmål får verkställighet inte äga rum om svaranden gör gällande något förhållande som utgör hinder mot verkställighet och invändningen inte kan lämnas utan avseende (se 3 kap. 21 § andra stycket utökningsbalken). Preskription utgör ett sådant hinder.

14. Den aktuella fordran utgör en konsumentfordran. Preskriptionstiden är tre år. Tiden började löpa när Kronofogdemyndigheten återredovisade ärendet den 19 oktober 2006.

15. Under den treårsperiod som löpte från den tidpunkten skickade Europainkasso tio kravbrev till Sven Hedenhult. Eftersom Sven Hedenhult hade förvaltare och den aktuella skulden omfattades av dennes uppdrag, har

detta emellertid inte kunnat leda till preskriptionsavbrott. För att det skulle ske hade krävts att något av breven hade kommit förvaltaren till handa (se p. 12).

16. Det är inte bevisat att något kravbrev har kommit förvaltaren till handa under den aktuella tiden. Fordran är alltså preskriberad, vilket innebär att det finns hinder mot verkställighet. Överklagandet ska därmed avslås.

17. Vid denna utgång ska Europainkasso förpliktas att ersätta Sven Hedenhult för hans rättegångskostnad i Högsta domstolen. Yrkat belopp är skäligt.

I avgörandet har deltagit justitieråden Gudmund Toijer, Johnny Herre, Agneta Bäcklund, Cecilia Renfors (referent) och Johan Danelius
Föredragande har varit justitiesekreteraren Dennis Andreev